

Memo

Aan
Harry de Looff (WVL)

Datum	Ons kenmerk	Aantal pagina's
2 december 2019	1220339-000-ZKS-0063	4
Contactpersonen	Doorkiesnummer	E-mail
Bert van der Valk	+31(0)88 335 8493	Bert.vanderValk@deltares.nl
Claire van Oeveren	+31(0)88 335 7921	Claire.vanOeveren@deltares.nl

Onderwerp
Technisch advies Niet-morfologische Aspecten Zeewaartse Grens Kustfundament

Workshop 8 juli 2019, Westraven Utrecht

Dit memo is het verslag van de workshop waarin de volgende beleidsvraag van het onderzoek lange termijn kustontwikkeling centraal stond:

“Wat zijn de niet-morfologische gevolgen van een andere zeewaartse begrenzing van het kustfundament?”

Bij de workshop waren aanwezig Judith Litjens (RWS-WVL), Ad Stolk (RWS-ZD), Harry de Looff (RWS-WVL), Bert van der Valk (Deltares), Claire van Oeveren (Deltares). Afwezig, met bericht was Jelmer Cleveringa (Arcadis). Jelmer Cleveringa heeft later op het concept van dit memo input geleverd.

Inleiding

De beleidsvraag gaat over de niet-morfologische aspecten bij een keuze voor een andere zeewaartse grens van het Kustfundament. Allereerst wordt kort geschetst hoe het begrip Kustfundament tot stand is gekomen en welke betekenis eraan gehecht wordt. Daarna wordt gekeken welke gebruiksfuncties in het Kustfundament voorkomen.

In de context van de workshop geldt de huidige omvang van het Kustfundament waarvan beleid nu stelt dat deze op peil moet blijven met zeespiegelstijging. Belangrijk document om te gebruiken in de overweging rond de eventueel te wijzigen ligging van de zeewaartse grens – te weten de NAP -20 m doorgetrokken lijn – is de geomorfologische kaart van de Noordzee (bijlage in: Van Alphen en Damoiseaux (1987), in 1988 in kleuren uitgegeven).

De NAP -20 m lijn is als eerste gebruikt in het Voordeltagebied, als landwaartse grens van een zandwingebied. Daarna is deze grens overgenomen voor de rest van de kust als de 'doorgetrokken' NAP -20 m contour. De keuze voor NAP -20 m contour was niet arbitrair, maar heeft een inhoudelijke onderbouwing (vanuit morfologie/geologie) ten tijde van Kustgenese 1. Het representeert de buiten(zee)kant van de holocene afzettingen (inclusief de afzettingen van oude getijdesystemen). Het in het Holoceen verplaatste en gesedimenteerde sediment (zand, klei, schelpen) maakt deel uit van de holocene 'kustwig'.

De Nota ruimte (2004-2006) heeft deze grens vervolgens ook overgenomen voor zeewaartse grens van het Kustfundament.

Iets later sloten ook de Natura2000 gebieden op deze lijn aan. Deze gebruikten alleen niet de doorgetrokken, maar de 'rechtgetrokken' -20 m dieptelijn. Dit is later rechtgezet en inmiddels wordt ook de doorgetrokken lijn gebruikt.

Gebruiksfuncties Noordzee en randzone

De volgende gebruiksfuncties vinden in het Kustfundament of vlak daarbuiten plaats en zijn besproken tijdens de workshop (er zijn nog andere gebruiksfuncties zoals militaire zones en ankergebieden, die minder relevant zijn voor de voorliggende vraag):

<i>Zeewaarts van de doorgaande -20 m contour</i>	<i>Landwaarts van de doorgaande -20 m contour</i>
Winning zeezand voor o.a. suppleties	Kustfundament als onderdeel van de kustverdediging
Natuur	Natuur, waarvan deels N2000 gebied op delen van de Nederlandse kust
Visserij	Kustvisserij
Transport	Strandrecreatie
Olie/gas & Windenergie: kabels en leidingen	Olie/gas & Windenergie: kabels en leidingen

Suppleren: het Kustfundament laten stijgen en uitvoeringspraktijk

De hier en daar waargenomen verdieping van de vooroever van de kusthelling (bijna uitsluitend het middendeel van de Hollandse kust) heeft de vrees doen ontstaan dat de kust ondermijnd kan worden, waardoor verlies van functies op kan treden. NB: Hier zijn geen inhoudelijke, lees betrouwbaar gemeten argumenten voor gevonden (Löffler, 2019). Om die verdieping van de vooroever te voorkomen is wel het besluit genomen deze delen te suppleren. Aan de uitvoering daarvan is men nog niet toegekomen. Heden ten dage wordt vooral in de kustnabije zone (BKL zone) gesuppleerd omdat dat de meest actieve zone is en het zand van daaruit wordt verspreid over het profiel en ook kustlans. Verdeling van het suppletiezand wordt vooral gekoppeld aan BKL systematiek (daardoor ook de sterkste link met maatschappelijk baten van de kustfuncties). De zandhuishouding van het Kustfundament (afgezien van de BKL zone) wordt verder niet gemonitord. Overigens wordt de bathymetrie van het kustfundament wel ingemeten: elke 3 jaar worden vakkloddingen uitgevoerd.

Niet-morfologisch overwegingen bij een alternatieve zeewaartse grens van het Kustfundament

Naar verwachting zullen hier vooral ruimtelijke kwesties een rol spelen, gezien de toenemende druk op het gebied niet alleen zeewaarts maar ook landwaarts van de -20 m doorgaande contour.

Relatie met Natura 2000 grens

Op delen van de kust is de zeewaartse grens van het N2000 gebied gelijk aan de zeewaartse grens van het Kustfundament. Deze grenzen zijn juridisch niet met elkaar verbonden, zodat de N2000 grens geen belemmering is voor een aanpassing van de zeewaartse grens van het Kustfundament. Een landwaartse verplaatsing van de grens van het Kustfundament zou tot gevolg hebben dat een strook van het N2000 gebied buiten het Kustfundament komt te liggen. Dit zou alleen in communicatie en uitleg naar stakeholders of het publiek een aandachtspunt kunnen zijn.

Relatie met zandwinning

De landwaartse grens van zandwinning en de zeewaartse grens van het Kustfundament zijn aan elkaar gelijk. Echter, ook deze grenzen zijn juridisch niet aan elkaar verbonden. Een verplaatsing van de grens van het Kustfundament betekent derhalve niet automatisch dat de landwaartse

Datum
2 december 2019

Ons kenmerk
1220339-000-ZKS-0063

Pagina
3 van 4

grens van de zandwinning ook verplaatst. Bij een zeewaartse verplaatsing van de grens van het Kustfundament is het logisch dat de zandwinningsgrens ook verplaatst. Als het sedimentvolume van het Kustfundament op orde gehouden moet worden, is extractie van zand niet logisch omdat eenzelfde hoeveelheid dan van buiten het Kustfundament moet worden aangevoerd om de verliespost te compenseren. Ook interne verplaatsing van sediment binnen het Kustfundament lijkt economisch niet rendabel, omdat het niet bijdraagt aan de hoeveelheid sediment die van buiten het Kustfundament moet worden aangevoerd en de totale hoeveelheid gewonnen sediment dus toe zou nemen.

Bij een landwaartse verplaatsing van de grens van het Kustfundament zou de winning van zeezand kan vergemakkelijkt/goedkoper worden door de landwaartse aanpassing. Het is zeer waarschijnlijk dat een aanpassing van de zeewaartse grens van het Kustfundament een discussie zal oproepen omtrent een aanpassing van de landwaartse grens voor zandwinning. Deze discussie zal dan met name spelen voor het gebied dat niet onder N2000 wetgeving valt, dus de Hollandse kust. Zandwinning in N2000 gebied vraagt immers een wetenschappelijke onderbouwing dat er geen significant negatief effect is.

Indien de zandwinputten landwaarts verplaatst worden, wordt vanuit de kustvisserij op dit kustdeel niet veel weerstand verwacht (mede gezien de lopende discussies over motorvermogens van de kustvisserij schepen).

CO₂ emissie bij zandwinning en opspuiten is waarschijnlijk het belangrijkste (wellicht enige) niet-morfologische argument dat mee kan wegen bij beslissing waar de zeewaartse grens van het Kustfundament komt te liggen. Er ligt veel meer maatschappelijke druk op reductie van CO₂ emissies dan 25 jaar geleden. Bij een landwaartse verplaatsing van de grens van het Kustfundament wordt de sedimentbehoefte van het Kustfundament kleiner en indien het suppletievolume daardoor ook kleiner zou worden (wat nog niet bekend is), neemt de CO₂ uitstoot door winning en suppletie sowieso af. Een landwaartse verplaatsing van de grens voor zandwinning zou de uitstoot nog verder kunnen reduceren, als voor zandwinning minder hoeft te worden gevaren.

Relatie met kabels en leidingen

Voor kabels en leidingen worden geen problemen verwacht bij verlegging van de Kustfundament grens.

Relatie met scheepvaart

Transport speelt een zeer beperkte rol binnen het kustfundament, alleen de havengeulen zijn belangrijk. Hier verandert niets bij landwaartse verschuiving van de zeewaartse grens van het Kustfundament.

Relatie met strandrecreatie

Op de strandrecreatie worden geen effecten verwacht van een landwaartse verplaatsing van de -20 m contour.

Datum
2 december 2019

Ons kenmerk
1220339-000-ZKS-0063

Pagina
4 van 4

Samenvatting

Tijdens de workshop bleken niet-morfologische aspecten die van invloed zijn op de zeewaartse grens van het Kustfundament er maar beperkt te zijn. Zandwinning is de belangrijkste gebruiksfunctie, omdat de landwaartse grens van toegestane zandwinning gelijk is aan de zeewaartse grens van het kustfundament. Het is mogelijk dat een alternatieve keuze voor de zeewaartse grens van het Kustfundament, de discussie zal opwerpen over het meeverschuiven van de landwaartse grens van het zandwingsgebied. Dit zou de vaarafstanden kunnen verkorten, wat zou leiden tot een verlaging van zowel kosten als van de CO₂-uitstoot die bij zandwinning en suppleties optreden. Als het suppletievolume kleiner zou worden door een landwaartse verplaatsing van de grens van het Kustfundament, wordt de CO₂-uitstoot kleiner wat een positieve bijdrage aan de klimaatdoelstelling zou kunnen leveren.

De overige niet-morfologische aspecten betreffen het gebruik door bijvoorbeeld kustvisserij in het gebied tot aan de doorgaande NAP -20 m dieptecontour en de functie "natuur" op delen van de kust nl. de Zeeuwse-Zuid-Hollandse Voordelta tot aan de noordelijke grens van de 2^e Maasvlakte en het gebied vanaf Callantsoog naar het noorden en voor de gehele Wadden langs. Noch kustvisserij noch natuur wordt als belemmerend gezien voor een andere keuze voor de zeewaartse grens.

De maatschappelijke kustfuncties blijven belangrijk, d.w.z. het strategisch doel van het kustbeleid blijft gelijk. Deze functies bevinden zich voor een groot deel in of nabij de kustnabije zone (BKL zone), wat ook de morfologisch meest actieve zone is. Een aanpassing van de zeewaartse grens van het Kustfundament zal hier (in ieder geval op korte termijn) geen directe invloed op hebben, mits de diepere delen van het Kustfundament d.m.v. reguliere monitoring in de gaten worden gehouden, voor tekenen van verdieping van de vooroever of structurele erosie.

Literatuur

Cleveringa, J., 2016. Kennisvraagspecificatie zeewaartse grens kustfundament. Kustgenese 2. Arcadis, Zwolle, pp. 50.

Löffler, M., 2019 (concept). Over zandverliezen en versteiling van de diepe vooroever en suppleties in dieper water. Notitie Zandwijzer, Driebergen-Rijsenburg, pp. 23

Van Alphen, J.S.L.J. , en M.A. Damoiseaux, 1987. A morphological map of the Dutch shoreface and the adjacent part of the continental shelf (1:250.000). Rijkswaterstaat, Directie Noordzee Nota NZ-N-87.21/MDLK-R-87-18. Kleurenkaart uitgebracht in 1988.

Versie	Datum	Auteur	Paraaf	Review	Paraaf	Goedkeuring	Paraaf
0.1	nov 2019	Bert van der Valk Claire van Oeveren		Arno Nolte		Bob Hoogendoorn	
1.0	dec 2019	Bert van der Valk Claire van Oeveren	<i>bc</i>	Arno Nolte	<i>AN</i>	Bob Hoogendoorn	<i>[Handwritten Signature]</i>

Status

definitief